

Důsledky II. světové války a poválečné změny

Evropa a Československo po roce 1945

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

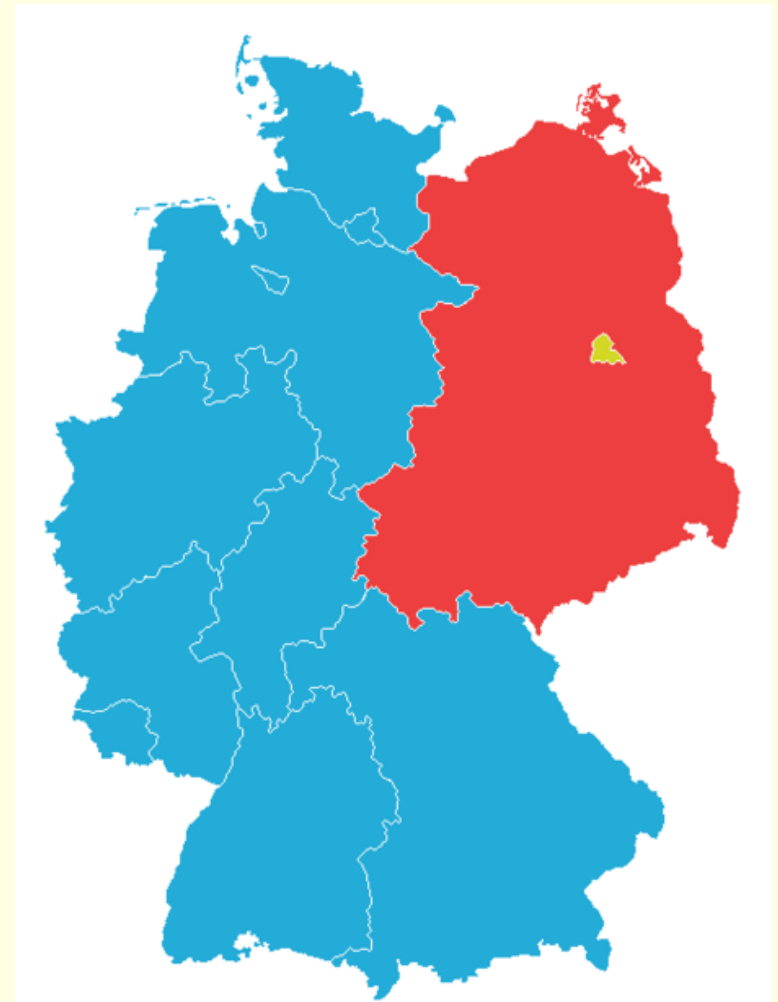
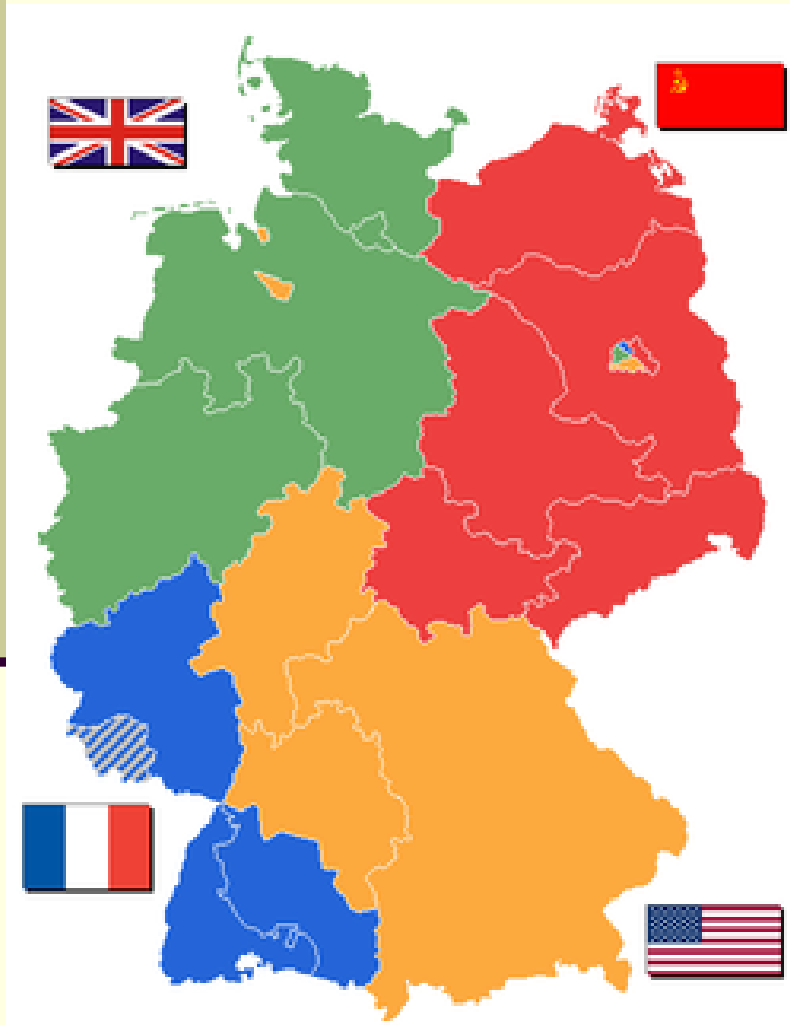
Konference Velké trojky

Teherán, Jalta, Postupim

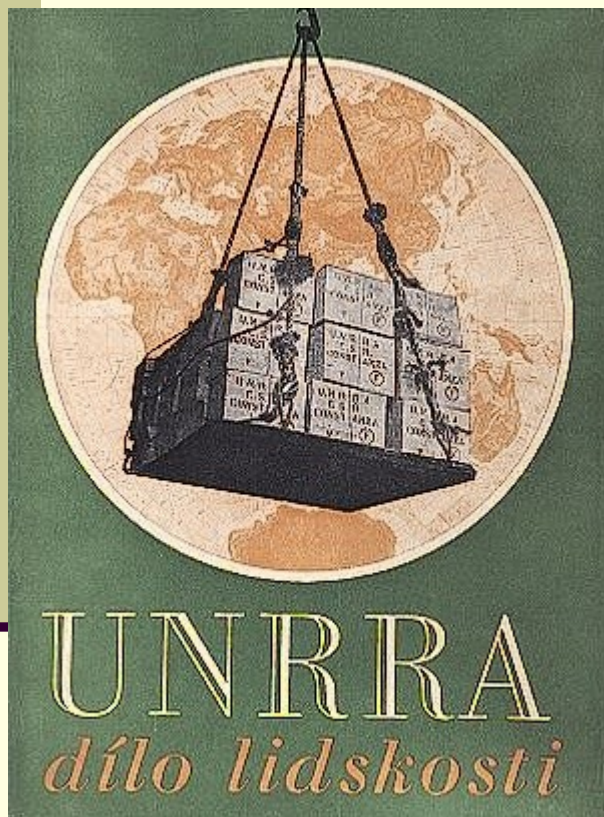

Rozdělení Německa po roce 1945

UNRRA

- K řešení hospodářských a sociálních důsledků války přispěla nově vytvořená mezinárodní organizace UNRRA (United Relief and Rehabilitation Administration - Správa OSN pro pomoc a obnovu).
- Hlavním přispěvatelem byly USA.

Bretton-Woods (1944)

- Konference v americkém Bretton-Woods rozhodla o **zřízení Mezinárodního měnového fondu a Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (Světové banky)**
- Byl ustaven nový **(bretton-woodský) měnový systém** s cílem zajištění vzájemné směnitelnosti světových měn
- Nový systém stanovil pevné kurzy, jež byly fixovány k americkému dolaru

Vzestup levice v Evropě

- V západní Evropě posílil vliv levicových stran
- Ve Velké Británii či Francii došlo k rozsáhlému znárodňování

Poválečné Československo

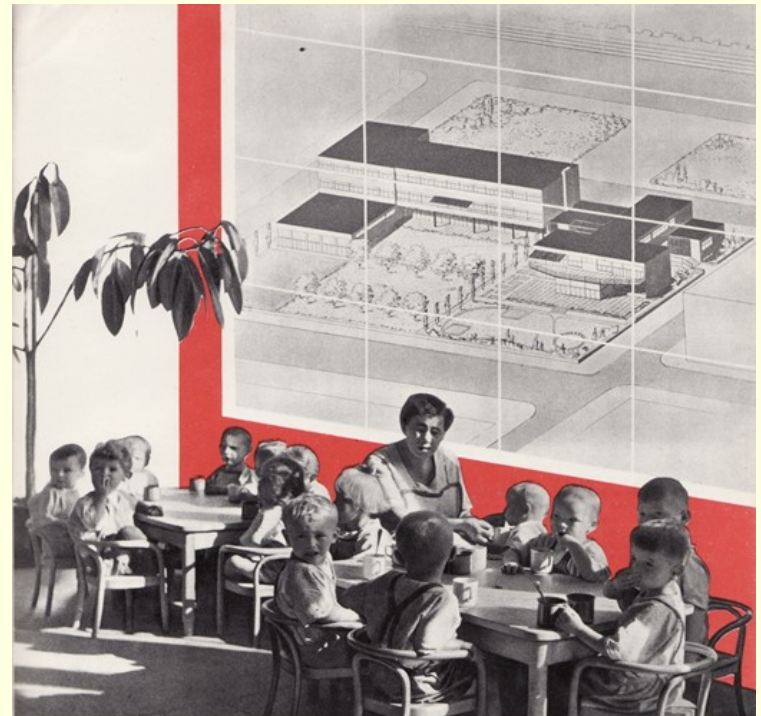
Košický vládní program

- <https://www.nacr.cz/wp-content/uploads/2021/04/labyrint-1945-Kosicky-vladni-program.pdf>

PRACUJÍCÍ LID SI BERE ZPĚT CO MU PATŘÍ

Všechny majetky Němců a Maďarů pod národní správou. Majetky, které byly uloupeny okupanty, budou vráceny bezúhonným bývalým majitelům. Národní správa družstev a ostatních podnikových organizací odevzdá tyto organizace očištěné do rukou lidí.

LIDOVÝ STÁT – ZÁRUKA SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOSTI

Dobrá sociální politika vlády je základem spokojenosti lidu. Přinese právo na práci a spravedlivou odměnu, právo na podporu v nemoci, při úrazu a ve stáří, právo na léčbu a zotavení. Pomůže obětem války. Pomůže mládeži, která válkou nejvíce utrpěla. Pomůže školení nové inteligence z nejširších kruhů a s nejúčinnější podporou! Urychleně uskuteční návrat a péči o repatrianty.

Znárodňovací dekrety prezidenta republiky č. 100/1945 Sb.– 24. října 1945

- Dekret č. 100/1945 Sb. nařizoval **zestátnění dolů a podniků těžkého průmyslu**. V dalších oborech (i lehkého průmyslu) měly být zestátněny zejména velké podniky (150-500 zaměstnanců).
- Dekret č. 101/1945 Sb. nařizoval zestátnění **podniků potravinářského průmyslu**.
- Dekrety č. 102 a 103/1945 Sb. nařizovaly **zestátnění akciových bank a soukromých pojišťoven**.

„Národní očista“

V TĚCHTO MÍSTECH STÁL
INTERNAČNÍ TÁBOR
PRO NĚMECKÉ OBYVATELSTVO
„HANKE“
V KVĚTNU A ČERVNU 1945
ZDE BYLI LIDÉ
MUČENI A POPRAVOVÁNI
BEZ SOUDU A PRÁVA
STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA
2018

Sláva a pád rodiny Baťů

I v Americe zaváděl otrocké způsoby

V USA ujal se Baťa vedení Baťova podniku v Belcampu, kde však zaváděl velmi nízké mzdy, používal k práci mladistvých, při čemž si stejně počínal i ke svým krajanům a dostal se proto brzy do rozporu s americkými úřady na poli sociálním. Za tyto přestupky zaplatil také pokuty až do 70.000 dolarů. Ve svém podniku se obklopil osobami národně nespolehlivými a známými svým detaštickým postojem. Zahraničnímu odboji by byla síť Baťových závodů, známá po celém světě, velmi posloužila. A proto byl Baťa československými zastupitelskými úřady a představiteli krajaňských spolků vyzván k účasti a zejména k hmotné podpoře zahraničního odboje. Baťa však vždy odmítl a naopak varoval své české zaměstnance před jakoukoli činností ve prospěch odboje a připomínal jim, že složili přísahu věrnosti protektorátu a že on sám nešel do USA politovat, nýbrž obchodovat.

Na černé listině spojenců

Tato činnost nezůstala ovšem utajena ani spojencům a Baťa byl zařazen Angličany mezi Spojené státy do t. zv. černé listiny. V r. 1940 musel opustit Spojené státy severoamerické a uchýlil se do Brazílie. I zde zachoval svůj odmítavý postoj k našemu zahraničnímu odboji a důsledek jeho činnosti a politického postoje se projevil na hospodářské situaci podniků v Belcampu, jež se ocitly před úpadkem. Vedoucí tohoto podniku Muška

dosáhl za podpory velvyslanectví a když se Baťa vzdal ingerence na vedení těchto malých belcampských podniků, že byly škrtнуты z t. zv. černé listiny, ovšem Baťa sám a jeho podnik v Brazílii na ni zůstali i dále. V této době obrátil se Baťa na československé vyslanectví v Rio de Janerio se žádostí, aby mu naše úřady

vymohly škrtnutí z této černé listiny, když však byl vyzván, aby vydal veřejné prohlášení loyality vůči Československé republice a spojencům, odmítl tak učinit!

Všichni Češi do Patagonie!

Již v Belcampu vypracoval Baťa plán na přesídlení českého národa z historických zemí. J. A. Baťa vybral pro svůj národ území rozkládající se v Chile a z větší části v Argentíně — neobydlenou a pustou Patagonii. Německo prý bylo by ochotno přispěti polovinou nákladu na přesídlování a Baťa se býval se podrobně způsobem provedení osídlování, jež by bylo podle jeho názoru možno provést ve 30 letech.

Co říkají svědci

Pro zajímavost uvádíme výpovědi některých svědků. Tak svědek A. Valenta vypovídal, že Baťa odmítl navštívit presidenta dr. E. Beneše, jenž dle práva v té době v New Yorku a stejně tak se sešel s čs. vyslancem, dr. Hurbanem. V rozhovoru s Valentou se Baťa často zmiňoval s úctou o své schůzce s Goeringem. Dr. Mikyska předložil soudu fotografické kopie americké černé listiny, v níž je zapsáno J. Baťa a některé jeho podniky. Ministerstvo řada ministerstva zahraničního obchodu Jan Fiedlinger vypověděl, že když žádal Baťu, aby přispěl penězí na náklady s krátkovinou vyslanckou a přímo jej vyzval, aby se zúčastnil odbojové práce, byl odmítnut slovy: „Já dělám dobré boty — vy dělejte politiku.“

(Pokračování příště.)

Jan Baťa v Matogrosenských pralesích, kam utekl před 28. říjnem, oslavovaným našimi krajanými. Nechávil si cizáckou hádat z ruky.

Počátky „studené války“

- USA od roku 1947 přistoupily k politice zadržování komunismu (Trumanova doktrína)

Generál Georg Marshall a jeho výzva

- V červnu 1947 vyhlásil americký ministr zahraničí ochotu poskytnout Evropě pomoc při její hospodářské obnově
- USA nabídly pomoc ve formě darů a úvěrů (ve výši asi 13 mld. dolarů)
- V roce 1947 jako koordinační centrum ustavena Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC) – později se změnila na Organizaci pro hospodářskou spolupráci a činnost (**OECD**)

Shrnutí

- Druhá světová válka si vyžádala mnohonásobně větší ztráty než předcházející konflikt
- USA přišly s vlastním programem pomoci (Marshallův plán)
- Také v západní Evropě byl však **typický nárůst vliv levice a posilování role státu v ekonomice.**
- Poválečnou **ČSR** charakterizovalo zjednodušení politické scény, zákaz obnovení pravicových stran, nárůst vlivu KSC a rozsáhlé **vlastnické změny** (konfiskace německého majetku a znárodňování velkých podniků)